

Чип М., викладач,
Градиська дитяча мистецька школа імені
Героя України О. І. Білаша
(сmt. Градиськ)

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ТРАДИЦІЙ УКРАЇНСЬКОГО ПИСАНКАРСТВА У ВИХОВАННІ ТА РОЗВИТКУ ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ УЧНІВ

На сучасному етапі у вихованні дітей актуальним є виховання та відродження народних традицій, а саме «писанкарство». Ознайомити молоде покоління з багатством народного мистецтва та розвивати бажання глибоко вивчати й естетично усвідомлювати звичаї, традиції, обряди, ремесла і промисли нашого народу. Адже учні з розвиненим естетичним смаком здатні побачити і зрозуміти стильову єдність матеріальної культури, відчутти зв'язок декоративно-прикладного мистецтва з естетичними вимогами свого часу і минулих епох.

Сьогодні вироби народного мистецтва дуже популярні. Тому на заняттях важливо ознайомити із зразками народного мистецтва, показати, що школярі самі можуть створювати унікальні речі. І саме писанкарство, як вид народного мистецтва та ремесла, впливає на розвиток учнів, їх смаків, розуміння ними краси, що сприяє їх естетичному вихованню.

Осмилення навчального матеріалу – процес мистецької діяльності, спрямований на розкриття якостей предметів, явищ, понять, ідей, законів.

Національне виховання на традиціях, звичаях, обрядах багатовіковій мудрості, духовності і культурно – історичному досвіді рідного народу. В різні історичні періоди сприйняття світу дитина по різному буде передавати свої емоції. На даний момент емоції тривоги, переживання, колір темний. Тому за допомогою мистецтва, можна побачити внутрішній світ дитини. (За моїми спостереженнями до військових дій та пандемії коронавірусу одні емоції а після інші).

Кожна писанка – це індивідуальний шедевр, який виник в думках в період її написання, не кожен майстер знає, який буде результат, а тим більше дитяча робота – не передбачувана, ми не знаємо, яка вона буде по завершенні. Ми можемо дати напрямок, але хід думок, бачення завершенної картини ми не побачимо ніколи. У кожної дитини буде своє бачення. Враховуючи, що у кожній родині є звичаї, які передавалися з покоління в покоління. Відштовхуючись від цього, використовуємо індивідуальний, не стандартний, креативний метод навчання відродження народних традицій, які були використанні в побуті. Тому темперамент і характер дитини має значення. Відштовхуючись від темпераменту дитини викладач вірно організовує, спрямовує роботу дитини. Важливо свої ідеї переносити на писанку, і нею розповісти свою історію.

Коли діти працюють з яйцем відчують на дотик (тактильні відчуття) які дають поштовх до сприйняття кулеподібної (овальної) форми. А також об'ємне бачення, геометричне, кількісне, творче бачення, кольорознавство. Передають свою енергетику роботі. В кожній дитини світ сприйняття різний, одна дитина передає свої емоції формами, а друга кольорами. Кожен виявляє свій світогляд сприйняття, тому важливо свої ідеї переносити на писанку. Це незвичний спосіб проявити себе, адже діти звикли робити це на папері з

допомогою олівця.

Отже, на уроках використовуємо нестандартний підхід. Писанку «мальованку» виконуємо нетрадиційними інструментами (пальці своїх рук, вушними паличками та сірником). Учні вибирають на вибір матеріал яким працювати. Деякі навіть поєднують і виходить результат незвичайний. Це надзвичайно цікаво, діти сприймають з захопленням нові навички. Тому перш ніж розпочати свою роботу ми виконуємо ескіз мальованки (продумуємо кожний елемент, колір). Потім беремо дерев'яні, або пінопластові заготовки яєць ґрунтуємо в білий колір. І вже передостаннім кроком, є нанесення розмітки малюнку твердим простим олівцем. І, нарешті, самий цікавий етап – це малювання пальчиками та фарбами (гуашевими або акриловими). Коли ми допрацювали свій витвір мистецтва лакуємо.

За бажанням, можна і задекорувати. Обговорюємо де можна використати таку писаночку. Якщо на подарунок, то як це гарно зробить. В дітей надзвичайна бурхлива уява, тільки трішки її треба направляти в потрібний напрям. По завершенню роботи ми її оцінюємо. Це робимо усі разом. Виставляємо виставку писанок і я надаю можливість кожному висловити свої емоції, відчуття від робіт. Учні уважно вислуховують один одного. В спілкуванні народжуються нові ідеї, думки. Навіть деякі вдома переробляють, але вже враховуючи всі зауваження та поради, і виходить ще краще. Вони дивуються своїм результатам. Адже талановита кожна дитина. Моя робота націлена на те, щоб кожен мав змогу знаходити в собі гарне, розуміючи і усвідомлюючи власну цінність і неповторність. Якщо він не побачить то і інші не побачать.

Перш за все праця народжує красу, краса народжує доброту, любов і радість. На все потрібний час і наполегливість. Також велике значення має навколишнє середовище, яке впливає на дитину і її розвиток, натхнення. Не тільки від вчителя все залежить, а і від батьків, друзів. Які або підтримують і допомагають, або навпаки. Тому я часто чую від батьків. Чому моя дитина не так добре малює вдома як в класі? То Ви за неї малюєте?

Завжди дотримуюсь таких висловів: «Стався до дитини так, як би ти хотів, щоб ставились до тебе», «Краса врятує Світ, а мистецтво душу», «Добро і краса нерозлучні».

Коли працюю на уроках з дітками, то не тільки навчаю, а й навчаючи – навчаюсь! Тобто обов'язково навчаюсь і в них. Вони мені допомагають, а я їм. Так би мовити взаємодія з учнями. Це цікаво. І своїм прикладом надихаю їх на працю і результати. Адже навчання на основі успіху в конкурсах є самим найкращим заохоченням до навчання. Мої учні приймають участь і є призерами міжнародних, регіональних, обласних та місцевих конкурсів. А також заохочую до роботи в оформленні класної кімнати, виставок.

Унікальність бути таким педагогом, в тому, щоб відчутти, побачити, тонкий світ сприйняття дитини. В основному використовувала в статті свої напрацювання, знання, практичні навички, спостереження за учнями та їхнім баченням.

Список використаних джерел

1. Асадчева В. «Полтавська писанка». – Полтава: Оріяна, 2008.– 64 с.
2. Воропай Олекса «Звичаї нашого народу», етнографічний нарис. Київ: «Оберіг», 1993. 259 – 267 с.
3. Гріднева О. Ю, Малиніна І. О, Малиніна А.О «Великодній сувенір Українська народна писанка». Навчально-методичний посібник. Харків «Скорпіон», 2005.

4. Кудіна Л. М «Від роду до роду». Матеріали до уроків. Харків «Торсінг», 2002. 160 с.
5. Кушніренко О. М. «Українське Декоративно-ужиткове мистецтво». Монографія. Полтава – 2019. Розділ 5.
6. Манько Віра «Українська народна писанка». Львів. Монастир Монахів Студентського Уставу, 2001.
7. Михайлович Ірина «Українська народна писанка». Харків 2019. Клуб сімейного дозвілля.
8. Скуратівський Василь «Дідух». Свята українського народу. Київ «Освіта» 1995.
9. Фіцула М.М. «Педагогіка». Навчальний посібник. Київ «Академвидав» 2007.

Шинкаренко Н., викладач,
Градиська дитяча мистецька школа імені
Героя України О. І. Білаша
(м. Градиськ)

ОСОБЛИВОСТІ ТВОРЧОСТІ РАЇСИ КИРИЧЕНКО В КОНТЕКСТІ РОЗВИТКУ ТА ПОПУЛЯРИЗАЦІЇ НАРОДНОПІСЕННОГО ВИКОНАВСТВА В УКРАЇНІ

Українська народнопісенна виконавська традиція славиться своїм розмаїттям та глибокою духовною сутністю у відображенні картин буття. Проте, на сучасному етапі розвитку держави, актуальною залишається проблема відродження та збереження народнопісенної виконавської традиції у всіх формах її побутування. Одним із засобів збереження цікавості до народної пісні в сольному виконанні є поєднання естрадних сценічних традицій та народнопісенного виконавства. Аналізуючи особливості трансформації народнопісенного виконавства, неможливо залишити поза увагою творчу діяльність Р. Кириченко.

Метою статті є з'ясувати особливості творчості Р. Кириченко в контексті розвитку та популяризації народнопісенного виконавства в Україні

Наукове осмислення творчого доробку Раїси Кириченко та питання його актуалізації у сучасному культурному контексті здійснюється у ряді досліджень, зокрема: Н. Баландіною, Ю. Карчовою, Г. Кудряшовим, О. Малаховою, А. Недавнім, В. Осипенко, В. Осадчою, В. Подригою, Я. Руденко, Н. Сулаєвою, Л. Українець, М. Яровою. Комплексний аналіз творчості Раїси Кириченко вимагає, в першу чергу, розуміння сутності народнопісенного виконавства як одного з провідних чинників збереження та розвитку української культури. У першій половині ХХ століття вагомий внесок у розуміння народної пісні в цілому здійснили видатні зарубіжні та вітчизняні дослідники, зокрема – Б. Асаф'єв, Б. Барток, М. Грінченко, О. Дей, К. Квітка, З. Кодай, Ф. Колесса, О. Кошиць, А. Ольховський та ін. Сучасний етап досліджень народнопісенного виконавства налічує праці таких дослідників як: С. Грица, А. Іваницький, Ю. Карчова, О. Скопцова, Т. Стенюшкіна, Є. Хекало, А. Чекановська, Р. Лоцман, Н. Шевченко, М. Ярко.

Творча діяльність Р. О. Кириченко являє собою особливий культурно-мистецький феномен як в системі народнопісенного виконавства, так і в комплексі поліжанрової та полістилістичної культури українського шоу-бізнесу. Сукупність складових загальноестетичних тенденцій вітчизняної музики й образно-лексичної системи фольклору